

ارایه مشوقها و اصلاح قوانین و مقررات ساخت ؛

ساخت رستم وار یک میلیون واحد مسکونی در نخستین سال دولت رئیسی

یک میلیون واحد مسکونی دور از دسترس نباشد اما با توجه به رکود فعلی، کار دشواری به نظر می‌رسد. فعالان صنعت ساختمان در بخش خصوصی با موانع متعددی مواجهند که مهمترین آن به عدم توان متقاضیان واقعی مربوط می‌شود.

بی رغبتی بانکی خصوصی برای تولید مسکن

ی‌ی رهبر - نایب رییس انجمن انبوه سازان استان تهران - با بیان اینکه سازندگان مسکن «ثای» بلند شدن ندارند گفت: بازار مصالح ساختمانی در روزهای پایانی دولت دوازدهم وضعیت نابسامانی پیدا کرده و قطعا رکود بخش ساخت و ساز را عمیق‌تر خواهد کرد. به نظر من علت اصلی به سوء مدیریت برمی‌گردد. نمی‌گویم تعددی در کار است اما نمی‌شود همه چیز را رها کرد و مشکلات را به دوش دولت بعدی انداخت. وی افزود: قیمت هر پاکت سیمان از حدود ۳۰ هزار تومان به بالای ۶۵ هزار تومان رسیده و میلگرد از کیلویی ۱۴ هزار تومان به ۲۰ هزار تومان افزایش پیدا کرده است. این در حالی است که شش ماه قبل هم به بهانه افزایش هزینه‌ها و حمل و نقل قیمت سیمان از حدود ۱۲ هزار تومان به ۲۵ و ۳۰ هزار تومان رسیده بود.

به گفته رهبر، حدود ۱۸۰ قلم کالا در یک ساختمان استفاده می‌شود که اگر همگی مثل سیمان و فولاد با رشد قیمت مواجه شوند هزینه‌های سازندگان کمرشکن خواهد شد. حتی اگر نرخ زمین را در صفر در نظر بگیریم قیمت ساخت به بالای شش میلیون تومان در هر متر مربع رسیده و با رشدهای اخیر هیچ چشم‌اندازی برای بخش ساخت و ساز وجود ندارد. هزینه ساخت هر واحد مسکن ملی ۳۷۵ میلیون تومان از سوی دیگر طبق اعلام بانک مسکن تا کنون از ۸۶۴۰ میلیارد تومان آمده متقاضیان ۲۸۲۰ میلیارد تومان آن برای احداث پروژه‌های طرح اقدام ملی مسکن به حساب سازندگان واریز شده است. ۲۴۴ میلیارد تومان هم تسهیلات بانکی پرداخت شده که مجموع دو عدد مذکور را به ۳۰۸۴ میلیارد تومان می‌رساند. مابقی نیز که حدود ۵۸۰۰ میلیارد تومان است به تدریج با پیشرفت فیزیکی و آغاز احداث پروژه‌ها تخصیص خواهد یافت.

با احتساب هزینه حدود ۵ میلیون تومان برای هر متر مربع واحدهای اقدام ملی، برای ساخت یک واحد ۷۵ متری به حدود ۳۷۵ میلیون تومان نقدینگی نیاز است. یعنی ۳۰۸۴ میلیارد تومان فقط تکافوی ساخت ۸۲۲۴ واحد اقدام ملی مسکن را می‌دهد. البته تا کنون ۴ هزار و ۷۸ واحد مسکن ملی افتتاح شده که محمود محمودزاده - معاون وزیر راه و شهرسازی - گفت: عمده واحدهایی که به بهره‌برداری رسیده از روشهایی همچون تعاونی‌سازی با دریافت وام اوراق، استفاده از تسهیلات ۹ درصد بافت فرسوده و دریافت زمین بدون اتکا به منابع بانکی ساخته شده است. **سه جزء هزینه تمام شده مسکن شامل چه مواردی است؟**

گام اول بحث پیرامون تامین مالی طرح ساخت سالانه ۱ میلیون واحد مسکونی بهتر است بدانیم، هزینه تمام شده یک مسکن از چه اجزایی پدید آمده است.

در شرایط عادی زمانیکه شما برای خرید یک واحد مسکونی اقدام می‌کنند، هزینه‌ای که به شما اعلام می‌شود، شامل ۲ جزء هزینه زمین، هزینه ساخت و بهره مالکانه است که سازنده یا فروشنده واحد مسکونی برای خود طلب می‌کند.

بر همین اساس عمده هزینه مرتبط با واحد مسکونی برای بخش

تامین زمین است که در برخی از کلانشهرها به ۸۰ درصد از قیمت

واحد مسکونی را به خود اختصاص می‌دهد و ۲۰ درصد از هزینه باقی

مانده خرید مسکن نیز مرتبط با هزینه و هزینه زمین در مدل‌های

ساخت مسکن و بهره مالکانه است که صاحب ملک تقاضا خواهد کرد.

تنظیم گری دولت، هزینه زمین و بهره مالکانه را به صفر می‌رساند

نکته قابل توجه در مسئله ساخت مسکن با نقش تنظیم گری دولت

آن است که در تمامی مدل‌های ارائه شده از جمله مدل مسکن مهر یا

صندوق املاک و مستغلات، مصرف کننده نهایی واجد شرایط با توجه به

معیارهای وزارت راه و شهرسازی حلقه آخر فرآیند تولید و عرضه مسکن

قرار نگرفته و در راس زنجیره فرایند قرار دارد.

به عبارت دیگر مصرف کننده نهایی واجد شرایط و فاقد مسکن

یادداشت

سیاست خوب «تثبیت اشتغال» در دولت جدید

جواد امیری

به گفته ابراهیم ریسی، نزدیک به ۵ میلیون بیکاری و شبه بیکاری داریم که اگر برای این تعداد سالانه یک میلیون شغل ایجاد نکنیم حتماً از برنامه عقب خواهیم بود.فعال شدن اقتصاد در حوزه‌هایی که می‌تواند اشتغال ایجاد کند معضل بیکاری را هم کاهش می‌دهد. مسئله افزایش تولید حتماً می‌تواند، موضوعی بسیار قابل توجه در ارتباط با نگرانی‌های مردم از تورم و نگرانی باشد که قابل حل است. بیکاری به عنوان یک معضل در طول دهه‌های گذشته همواره با شدت و ضعف در دولت‌های مختلف مورد توجه بوده است و دولت‌ها در دوره‌های مدیریتی گذشته با تدوین سیاست‌ها و اجرای برنامه‌هایی در راستای اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری، سعی در کنترل شرایط بازار کار داشته‌اند.

بخش مهمی از شرایط حاضر آمارهای اشتغال، طبیعتاً به وضعیت اقتصادی حاکم بر کشور و میزان ثبات شاخص‌های حوزه اقتصاد و تولید باز می‌گردد و با نگاه به شرایط تحریمی و برخی سوءمدیریت‌ها در بخش‌های مختلف جذب سرمایه، مدیریت کسب و کار و اشتغال‌زایی در حوزه تولید و خدمات در دوره‌های مختلف مدیریتی، مجموعه عواملی را در راستای نبود ثبات اقتصادی لازم و عدم مهیا بودن زمینه در اشتغال‌زایی ایجاد کرده‌اند.

بررسی اجمالی شاخص‌های حوزه کسب و کار و اشتغال و نرخ بیکاری در سال‌های گذشته در کشور نشان از شرایط و وضعیت سخت و پیچیده اشتغال و فعالیت‌های حوزه کار و تولید در همه زمینه‌ها دارد و در این شرایط است که اشتغال‌زایی و سیاست‌گذاری در مسیر کاهش نرخ بیکاری به طور خاص در بین جوانان تحصیل کرده، به عنوان یک چالش مطرح شده و واقعیات موجود در بازار کار نشان‌دهنده کار دشوار دولت سیزدهم در این حوزه به عنوان یکی از شاخص‌های اساسی در توسعه‌است.

بر اساس تازه‌ترین آمار در حوزه شاخص‌های بازار کار، در حدود ۶۳ میلیون نفر در قالب جمعیت (قرا‌د ۱۵ ساله و بیشتر) در کشور شناسایی شده‌اند که در حدود ۲۶ میلیون نفر از آن‌ها به میزان ۴۱.۴ درصد در مجموع افراد فعال (نرخ مشارکت اقتصادی) و بیش از ۲۶ میلیون نفر به میزان ۵۸.۶ درصدنیز در قالب جمعیت غیرفعال تعریف می‌شوند.

بر مبنای خروجی آمارهای حوزه اشتغال در بهار ۱۴۰۰، بیش از ۲۳ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر(۹۱.۲ درصد) از جمعیت فعال کشور شاغل محسوب شده و بیش از دو میلیون و ۲۰۰ هزار نفر (۸.۸ درصد) نیز در جمعیت بیکاران به حساب می‌آیند.

شایان ذکر است که اشتغال با ۴۴ ساعت و بیشتر در هفته، اشتغال با کمتر از ۴۴ ساعت و غایب موقت به ترتیب ۴۷.۲ درصد ۴۷.۸ و درصد از جمعیت شاغل کشور را تشکیل می‌دهند.

بررسی آمارهای حوزه اشتغال، صنعت، خدمات و ساختمان بیانگر این است که بیشترین میزان اشتغال‌زایی طی ۱۵ سال اخیر در حوزه خدمات بوده است. اما کرونا باعث بیکاری یک میلیون نفری شاغلان بخش خدمات شده است.

بخش خدمات، کشاورزی، صنعت و ساختمان چهار حوزه اقتصادی اشتغال‌زایی مهم هستند.مطابق آخرین آمار مرکز آمار ایران، بررسی نرخ بیکاری افراد ۱۵ ساله و بیش‌تر نشان می‌دهد که ۹.۵ درصد از جمعیت فعال (شاغل و بیکار)، بیکار بوده‌اند.

درسالهای پیش پرداخت تسهیلات اشتغال روستایی، اجرای طرح اشتغال فراگیر در قالب سه محور برنامه اشتغال فراگیر یعنی اشتغال حمایتی (تامین مالی خرد، مشاغل خانگی و اشتغال نهادهای حمایتی)، مداخلات سیاسی (ساماندهی اعزام نیروی کار، مهارت‌آموزی،مشوق‌های بیمه کارفرمایی، کارورزی)، اشتغال رسته‌های کسبوکار در حوزه اجرای طرح‌های کارورزی ویژه اشتغال فارغ التحصیلان دانشگاهی،مشوق‌های کارفرمایی وپارانه‌دستمزد،توسعه‌استرات‌ها،مشاغل‌خرد،مشاغل‌اقشار اقتصادی اشتغال‌زایی مهم می‌باشند. اشتغال‌زایی دولت‌ها طی سال‌های اخیر بوده است، بنابراین علی‌رغم اینکه به‌اعتقاد بسیاری از کارشناسان اقتصادی شاید در شرایط فعلی اقتصادی سیاست‌های «تثبیت اشتغال»، «ایجاد اشتغال جدید» و «اشتغال حمایتی» بهترین طرح باشد، اما مهمترین از تهیه طرح و عنوان طرح اجرای صحیح و موبقع این طرح‌ها است. بدون شش یکی از زیرساخت‌های لازم برای رسیدن به غیر منتقول اشتغال»، «ایجاد اشتغال جدید» تکیه بر توان داخلی و رونق تولید است که با توجه به عملکرد دولت در این مسئله طرح‌های «تثبیت اشتغال»، «ایجاد اشتغال جدید» هم عملیاتی نشده است.

توسعه بخش تعاون با هدف ایجاد اشتغال پایدار و گفتمان اقتصادی عادلانه

چگونه دولت سیزدهم می تواند شتاب دهنده تعاون شود

بر واقعیت اقتصاد در بحث ایجاد اشتغال در حوزه وزارت تعاون

است که سه محور اصلی سیاست فعال بازار کار ایجاد تحرک

در عرضه نیروی کار، تقویت زمینه ایجاد شغل، حمایت مالی

و کاهش هزینه طرف تقاضا برای ایجاد شغل عنوان شده است.

هدف این طرح، تحرک بخشی به ایجاد اشتغال در

بنگاه‌های خرد، کوچک و متوسط و ایجاد بستر لازم برای استغال

دانش‌آموختگان مقطع تحصیلی دیپلم و بالاتر، ارتقای سطح مهارت،

انتقال دانش و فناوری و به‌نگاه اقتصادی و ارتقای سطح تولید و

سرمایه‌گذاری است. بر اساس آخرین آمارها از معاونت تعاون،

طرح پارانه دستمزد با عقد ۲ هزار و ۴۴۸ قرارداد کار در ۵۱۸

تعاونی برای تثبیت اشتغال برای مبارزه با آثار وضعی اقتصادی

کرونا به اجرا در آمد.طرح تاب با عنوان (تعاون، اشتغال و بازار)

با هدف حمایت های هذمند از تعاونی ها در کشور تدوین و

به اجرا درآمد که بر این اساس جذب ۱۰۰ میلیارد تومان برای

اولین بار جهت ایجاد خط اعتباری یک‌هزار میلیارد تومانی با نرخ

ترجیحی در سال ۱۴۰۰ صورت گرفت.همچنین یکی دیگر از این

طرح ها راه اندازی مرکز نوآوری و توسعه تعاون ایران (منتا)

تهران و ۱۴ استان دیگر و راه اندازی اندیشکده تعاون بود که به

توسعه بخش تعاون کمک شایانی کرد.

اتصال سامانه جامع بخش تعاون به سامانه ثبت

شرکت‌ها

اتصال سامانه جامع بخش تعاون به سامانه ثبت شرکت ها

به ایجاد یک پنجره واحد خدمات ثبتی کمک شایانی می‌کند

در این باره معاون وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی می‌گوید:

این اقدام، نخستین و محوری ترین کار ما برای توسعه شفافیت

و دولت الکترونیک بود که بر اساس آن تعداد روزهایی که در

گذشته برای ثبت تعاونی ها طول می‌کشید، با مجموعه فعالیت

هایی که در نظر گرفتیم در سامانه جدید تعاون رخ دهد و به بار

نشیند، از بیش از ۷۰روز به کمتر از ۷ روز کاهش پیدا می‌کند

و این که دستاورد بزرگ به شمار می‌آید که امید است ذینفعان

ما بتوانند از آن بهره مند شوند.

مداخله مردم در تعاونی

در واقع، بدون مداخله مردم در امور تعاونی، بدون مسؤولیت

آنان در برابر عملیات سرنوشت مؤسسات تعاونی، اقتصاد تعاونی

حقیقی را نمیتوان پیاپهریزی کرد و توقیف واقعی نمیتوان بدست

آورد.بنابراین، تعاونیها وقتی واقعی و کارساز خواهند بود که با

همت اعضا و عضویت وادارهایی از بخش تعاون، و دانش

تشکیل یابند، از آنجا که شیوه اقتصاد تعاونی یک شیوه اقتصادی

فربیا منصوری: وزیر راه و شهرسازی از ساخت و تکمیل ۵۰۰ هزار واحد باقیمانده طرح ملی مسکن در دولت سیزدهم خبر داد و گفت ساخت و تکمیل طرح اقدام ملی مسکن که زحمات فراوانی برای آن کشیده شده در دولت سیزدهم تداوم خواهد یافت. همچنین واحدهای نیمه‌تمام مسکن مهر نیز به اتمام می‌رسند. تلاش می‌کنیم تا پروژه‌های نیمه‌تمام به اتمام برسد و واحدهای دولت و مردم را توسعه بدهیم. وزیر راه و شهرسازی با اعلام این‌که مسکن محرومان و کم‌درآمدها از اولویت‌های دولت سیزدهم است، اضافه کرد: با ایجاد جاذبه و ارایه مشوق تلاش خواهیم کرد تا کم‌درآمدها صاحب مسکن شوند.

طبق مطالعات، ایران به سالیانه حدود یک میلیون واحد مسکونی نیاز دارد که دولت سیزدهم و مجلس نیز برای دستیابی به این مهم، هدف‌گذاری کرده‌اند و به نظر می‌رسد دور از دسترس نباشد؛ البته طی ۲۵ سال گذشته اوج ساخت‌وساز در سال ۱۲۹۰ بوده که برای حدود ۷۶۵ هزار واحد مسکونی پروانه صادر شده و این رقم در سال ۱۳۹۸ به ۴۰۱ هزار واحد رسیده است. جالب اینکه سهم بخش دولتی از کل ساخت و ساز در سال ۱۳۹۸ فقط ۱ درصد بوده است.

مسکن مهر بالاخره بعد از ۱۴ سال تقریباً تمام شده و مسکن ملی روی میز دولت قبل قرار گرفته که طبیعتاً با الحاق این پروژه به طرح جیش تولید و تامین مسکن، دولت فعلی موظف به انجام تعهدات طرح اقدام ملی مسکن خواهد بود.

یادمان هست که دولت‌های نهم و دهم ابتدای طرح مسکن مهر در سال ۱۳۸۶ وعده اتمام پروژه‌های مسکن مهر را در ۱۸ ماه داده بودند اما به قدری تامین زیرساختها و خدمات این پروژه ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار واحدی طول کشید که پروژه تا سال ۱۴۰۰ هم به طول انجامید. با اینکه محمد اسلامی – وزیر سابق راه و شهرسازی – دو ماه قبل در جریان افتتاح ۲۲ هزار واحد مسکن مهر اعلام کرد پرونده این طرح بسته شده و به دولت سیزدهم کشیده نخواهد شد، بررسی‌ها نشان می‌دهد هنوز در برخی شهرهای اطراف تهران تعدادی از واحدها تحویل نشده است.

دولت احمدی‌نژاد ۳۱ درصد مسکن مهر را تحویل داد

از کل پروژه ۲ میلیون و ۲۰۰ هزار واحدی مسکن مهر، سهم دولت احمدی‌نژاد را تحویل واحدها ۶۹۰ هزار واحد معادل ۳۱ درصد و سهم دولت روحانی حدود یک میلیون و ۴۴۱ هزار واحد معادل ۶۵.۵ درصد بوده و با اینکه وزیر سابق اعلام کرده پرونده این طرح بسته شده آمار و ارقام از تحویل نشدن ۶۹ هزار واحد حکایت دارد که بخشی از آن ممکن است دچار مسائل حقوقی یا نبود متقاضی باشد. مسکن ملی نیز که از شهریور ۱۳۹۸ کلنگ‌زنی شده به ۵۳۴ هزار واحد در حال اجرا رسیده و ۴۰ هزار و ۷۸ واحد آن افتتاح شده است.

طبق طرح جامع مسکن، سالیانه به حدود یک میلیون واحد مسکونی در کشور نیاز داریم اما با توجه به تجربه‌ای که پیش روی مسئولان قرار دارد از طریق ساخت و ساز دولتی نمی‌توان به این هدف رسید و باید بخش خصوصی را با ارایه مشوقها و اصلاح قوانین و مقررات فعال کرد. طرح جیش تولید و تامین مسکن نیز با هدف ساخت سالیانه یک میلیون واحد مسکونی از سوی مجلس به تصویب رسیده و دولت رئیسی نیز قول داده سالیانه یک میلیون واحد مسکونی ایجاد کند.

میانگین پروانه صادره در دولت دهم ۶۸۸ هزار واحد در سال آمار گویای آن است که همزمان با طرح مسکن مهر، ساخت و ساز بخش خصوصی نیز افزایش یافته است. بر اساس آمار پروانه‌های ساختمانی است، سوی وزارت راه و شهرسازی ارایه شده بین سالهای ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ تا ۹۹ درصدی در زمان دولت دهم تعداد ۳ میلیون و ۴۳۹ هزار و ۵۴۷ پروانه ساختمانی در مناطق شهری کشور صادر شده است؛ یعنی طی پنج سال مذکور به طور متوسط سالیانه حدود ۶۸۸ هزار پروانه صادر شده است. این در حالی است که علی نیکزاد – وزیر مسکن دولت دهم و نایب رییس فعلی مجلس – به تازگی گفته است که در دوره احمدی‌نژاد سالیانه یک میلیون مسکن می‌ساختیم.

بین سالهای ۱۳۷۵ تا ۱۳۹۶ اوج ساخت و ساز در سال ۱۳۹۰ بوده که برای ۷۶۴ هزار و ۵۶۹ واحد مسکونی پروانه صادر شده و در سالهای بعد روند نزولی به خود گرفته است؛ سال ۱۳۹۶ این عدد به ۳۳۳ هزار و ۴۴۳ واحد رسید. سال ۱۳۹۷ نیز برای ۳۹۴ هزار و ۸۲۵ واحد پروانه صادر شد.

ساخت و ساز به حدود ۴۰۰ هزار واحد در سال ۹۸ رسید
در سال ۱۳۹۸ هم تعداد واحدهای مسکونی در پروانه‌های صادره ۴۰۱ هزار و ۲۴۵ واحد بوده که نسبت به سال ۱۳۹۷ به میزان ۱.۶ درصد افزایش داشته است. این بین ۳۷۵ هزار و ۳۳۴ پروانه واحد مسکونی برای بخش خصوصی، ۲۱۵۴ واحد برای تعاونی‌ها و ۴۰۷۷ واحد برای بخش دولتی صادر شده است. بنابراین سهم دولت از کل ساخت و سازها در سال ۱۳۹۸ فقط ۱ درصد بوده است.

اگر آمار سالهای گذشته را ملاک قرار دهیم به نظر می‌رسد احداث

نریمان شاهسودی:ارتباط دولت با تعاونیها در سیستمها

و نظلفهای مختلف اقتصادی، متفاوت است و این ارتباط، بستگی

بام به نظام اقتصادی حاکم بر کشور دارد.وزیر تعاون، کار و رفاه

اجتماعی با تأکید بر مبارزه با فساد با توسعه تعاونی‌ها گفتف بود:

دولت سیزدهم را سکوی پرتاب تعاون می‌کنیم و محور کارهای

اساسی مانند مقررات زدایی هم توسعه تعاونی‌هاست.موضوع

داخلت دولت در ایجاد و حمایت با تعاونیها بحث حدود کنترل

و نظارت دولت بر تعاونیها را پیش می‌کشد. براساس این بحث،

دولت باید به تدریج حمایت های مالی خود به تعاونیها را کاهش

دهد.در برخی از نظامها مداخله دولت در تعاونیها به حدی است

که عملاً تعاونی نامی از آنها باقی مانده است.

۹۷ هزار تعاونی فعال در کشور

خوشبختانه در سال‌های اخیر با تصویب برخی قوانین و نیز رویکردهای مسوولان کلان تا حدود زیادی از این مداخلات کاسته شده است. که آخرین آن عدم نیاز به مداخله وزارت تعاون کار و رفاه اجتماعی در فرایند ثبت و تغییرات تعاونی‌ها در قالب مصوبات هیات عالی مقررات زدایی است. به‌نظر می‌رسد در بهترین حالت رابطه معاونت امور تعاون وزارت تعاون، کار ورفاه اجتماعی با تشکل‌های تعاونی و به ویژه اتاق تعاون ایران می‌بایست همانند رابطه وزارت دادگستری به عنوان یک وزارتخانه در بدنه دولت و قوه قضاییه باشد. شآن نزول این وزارتخانه ایجاد هماهنگی بین دو قوه مجریه و قضاییه و نیز تسهیل امور دادگستری برای مردم است. طبق سنت و عرفی مالوف وزیر دادگستری نیز عملاً از سوی رییس قوت قضاییه به دولت پیشنهاد می‌شود و یا اینکه با اطلاع و موافقت ایشان این انتخاب صورت می‌پذیرد چرا که در صورت هر گونه عدم همراهی و هماهنگی وزیر مذکور عملاً فلسفه وجودی این وزارتخانه زیر سوال می‌رود وچسب‌اثر معکوس دهد.امید است این مهم توسط وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی مورد توجه جدی قرار گیرد.

تمره این همراهی و اشتراک فکری و عملیاتی بین معاونت امور

تعاون و اتاق تعاون ایران منجر به هم افزایی و افزایش بهره وری

و تحقق کاراثر اهداف مرفقی بخش تعاون در این برهه حساسی از

حیات اقتصادی و اجتماعی و سیاسی کشور عزیزمان خواهد شد.

تعاونی‌ها می‌توانند زمینه‌ساز ایجاد اشتغال پایدار و گفتمان

اقتصادی عدالت‌خواهانه‌باشند.امایهچ‌گانه‌توانستندجایگاه‌حقیقی

خود در اقتصاد را کسب کنند. وزیر تعاون در این باره می‌گوید:

طبق برنامه ششم توسعه باید در حوزه تعاون به سهم ۲۵ درصدی

می‌رسیدیم اما اکنون این عدد حدود۳۵درصد است.

بر اساس قوانین بالادستی، بخش تعاون در اقتصاد کشور

باید جایگاهی ویژه داشته باشد، اما هیچ گاه در این جایگاه دست

نیافته اند. برای راستا، «حجت الله‌الململکی» وزیر تعاون،

و رفاه اجتماعی با تأکید بر اینکه دولت سیزدهم را به عنوان